

Anvisningar om anmälningsskyldig socialservice och ifyllnadsanvisning för anmälningsskylden

Anmälningsskyldig verksamhet

En producent av privat socialservice som producerar annat än socialservice dygnet runt ska innan verksamheten inleds, ändras väsentligt eller innan verksamheten upphör göra en anmälan till det organ med flera medlemmar som ansvarar för socialservicen i den kommun där servicen ska produceras. Med socialservice dygnet runt avses service där klienten har behov av tjänster dygnet runt (tillståndsskyldig verksamhet). Gällande tillståndsskyldig verksamhet läs de separata ansökningsanvisningarna och ifyllnadsanvisningen för tillståndsansökningsblanketten.

Anmälningsskyldig service som ska registreras

Anmälan ska lämnas in i god tid innan man planerar inleda verksamheten till det kommunala organet, som kontrollerar uppgifterna i blanketten. Organet ska anmäla uppgifterna till regionförvaltningsverket, som antecknar dem i registret. Det kommunala organet bifogar sitt utlåtande till anmälan, av vilket ska framgå en motiverad bedömning om huruvida den anmälningsskyldiga serviceverksamheten uppfyller förutsättningarna enligt lagen om privat socialservice (922/2011). Regionförvaltningsverket fattar beslutet om att föra in den anmälningsskyldiga verksamheten i registret.

Det finns fyra blanketter:

1. Anmälan om produktion av privat socialservice (inledande av verksamheten och väsentlig ändring av verksamheten)
2. Anmälan om ändring av ansvarsperson för privat socialservice
3. Anmälan om upphörande av privat socialservice
4. Anmälan om avbrytande av privat socialservice

Anmälningsskyldig service som inte ska registreras

I registret över tillhandahållare av privat service tas inte upp uppgifter om sådana serviceproducenter som enbart producerar stödtjänster inom hemservice eller därmed jämförbara tjänster. Till sådana tjänster hör bl.a. måltids-, klädvårds-, bad-, städ-, transport-, eller följeslagartjänster eller tjänster som främjar socialt umgänge samt andra tjänster en klient kan behöva för att klara sitt dagliga liv (t.ex. s.k. matkassetjänster). (Lagen om privat socialservice 922/2011 27 § 2 mom.)

Personlig assistans är en tjänst som i enlighet med lagen om privat socialservice kan jämföras med stödtjänster som ingår i hemservice och som inte ska antecknas i registret över tillhandahållare av privat service. Uppgifter om privat familjedagvård antecknas inte heller i registret. Anmälan om stödtjänster inom hemservice och därmed jämförbara tjänster och anmälan om privat familjedagvård ska dock göras till det kommunala organ som ansvarar för socialvården på samma sätt som anmälningsskyldig service som införs i registret. Kommunen sänder inte in uppgifter om stödtjänster inom hemservicen och därmed jämförbara tjänster till regionförvaltningsverket, utan ärendet handläggs i kommunen.

Anmälan i samband med ansökan om tillstånd

Om serviceproducenten ämnar tillhandahålla både anmälningsskyldiga och tillståndsskyldiga tjänster kan anmälan också göras i samband med ansökan om tillstånd till regionförvaltningsverket (om den tillståndsskyldiga verksamheten tillhandahålls inom ett regionförvaltningsverks verksamhetsområde) eller till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira, om den tillståndsskyldiga verksamheten bedrivs inom två eller fler regionförvaltningsverks områden). I samband med tillståndsansökan kan endast sådan anmälningsskyldig service anmälas som införs i registret över privata tillhandahållare av service. Däremot kan uppgifter om stödtjänster inom hemservice eller därmed jämförbara tjänster eller uppgifter om privat familjedagvård inte anmälas i samband

med tillståndsansökan, utan de ska alltid anmälas till det kommunala organet.

Anmälan om ändringar

Anmälningar som gäller ändring av verksamheten, byte av ansvarig person eller upphörande av verksamheten görs alltid till det kommunala organ som ansvarar för socialvården i den kommun där servicen tillhandahålls. Detta gäller både service som ska registreras och service som inte ska registreras. Kommunerna sänder in de ändrade uppgifterna som gäller service som ska registreras till regionförvaltningsverket för att bli införda i registret.

Bilagor till anmälan:

1. aktuellt handelsregisterutdrag eller kopia av näringsanmälan
2. kopia av bolagsordningen, bolagsavtalet eller stadgarna om sökanden är ett företag, annan sammanslutning eller stiftelse
3. verksamhetsplan (verksamhetens innehåll och dess planerade omfattning; underleverantörerna som används, utredning om klientel, personalplan och personalstruktur)
4. kopia av examensbevis och utredning över arbetserfarenhet för den person som ansvarar för servicen
5. blankett som gäller förande av klient- och patientregister eller register över behandlingar
6. utlåtande av det kommunala organ som ansvarar för socialvården i kommunen där verksamheten är förlagd eller av en tjänsteinnehavare som detta organ har utsett

Bilagor som gäller verksamhetsenheten:

7. aktuell, officiell planritning och dispositionsplan över de rum som används för verksamheten
8. räddningsplan och utredning om utrymningssäkerheten
9. utlåtande av räddningsmyndigheten

10. utlåtande av hälsoskyddsmyndigheten

Hur anmälan lämnas in

Anmälan görs på anmälningsblanketten och sänds tillsammans med bilagor på det sätt som beskrivs ovan till det kommunala organet eller i samband med tillståndsansökan till regionförvaltningsverket eller Valvira. I anmälan ska anges det planerade startdatumet för verksamheten. Till anmälan ska fogas de utredningar och dokument som finns angivna i anmälningsblanketten. Handläggningen av ärendet går snabbare om tillståndsansökan fyllts i noggrant och komplett. Anmälningsblanketter finns på <http://www.avi.fi> ja www.valvira.fi.

Beslut

När anmälan registrerats sänds ett beslut till serviceproducenten per post. För beslutet uppbärs en avgift. Även ett nekande beslut är avgiftsbelagt. Avgiftens storlek bestäms enligt gällande avgiftsförordning.

Egenkontroll

För att säkerställa en adekvat verksamhet ska varje producent av privat socialservice utarbeta en plan för egenkontroll som omfattar serviceproducentens alla former av socialservice och servicehelheter. En ny serviceproducent ska göra upp planen för egenkontroll inom sex månader från det att verksamheten inletts. Serviceproducenten ska hålla planen för egenkontroll offentligt framlagd och följa upp hur den förverkligas.

Valvira har utfärdat en föreskrift (1/2014) om vad planen för egenkontroll ska innehålla samt hur den ska uppgöras och uppföljas. Den uppdaterade föreskriften trädde i kraft i början av 2015. Finlex 25.06.2014, (3344/05.00.00.01/2014).

Anvisningar för hur anmälan ska fyllas i

Uppgifter om serviceproducenten

Serviceproducent

I anmälan ska anges serviceproducentens (enskild person, en sammanslutning eller en stiftelse eller ett affärsföretag bildat av ett offentligt samfund) namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer och kontaktuppgifter samt namn och kontaktuppgifter för företagets verkställande direktör eller någon annan som ansvarar för affärsverksamheten. Därtill ska i anmälan anges uppgift om registrering i arbetsgivarregister som avses i lagen om förskottsuppbörd.

Serviceproducentens klientregister

Vid tillhandahållande av privat socialservice bildar klientuppgifterna ett sådant personregister som avses i dataskyddslagen (1050/2018) och allmänna dataskyddsförordningen. I samband med planeringen av serviceverksamheten bör man i förväg kartlägga vilka slags klientuppgifter som uppstår i samband med verksamheten och för vilka syften de behandlas. Man bör också överväga om uppgifterna bildar ett eller flera klientregister. Om de insamlade uppgifterna har samma användningsändamål, bildar de ett och samma register. Det bör också avgöras vem som är registeransvarig för klientuppgifterna. Den registeransvarige har bestämmanderätt över och ansvar för klientuppgifterna.

De uppgifter som hör till socialvården kan kommunen eller samkommunen antingen ordna själv eller köpa servicen till exempel av en privat serviceproducent. När en privat serviceproducent tillhandahåller socialservice på uppdrag av kommunen eller på annat sätt för kommunens räkning (till exempel genom avtal om köpta tjänster), är den registeransvarige för dessa klientuppgifter det organ som svarar för socialvården i den aktuella kommunen, till exempel socialnämnden (antecknas i punkt 6 i anmälningsblanketten: "annan registeransvarigs

klientregister"). Kommunen har då även bestämmanderätt över klientuppgifterna.

När privat socialservice tillhandahålls är serviceproducenten registeransvarig för klientuppgifterna om de klienter som själva betalar för servicen (antecknas i punkt 6 i anmälningsblanketten: "det egna klientregistret används").

Om socialvårdens klientuppgifter hanteras elektroniskt ska serviceproducenten ha en dataskyddsansvarig som följer upp och övervakar behandlingen av klientuppgifterna.

Eftersom klientregistret innehåller personuppgifter, ska särskild vikt fästas vid datainnehåll och skydd av innehållet.

Dataombudsmannens byrå ger handledning och rådgivning i behandling av personuppgifter. Dataombudsmannens mallar och blankettmallar för behandling av personuppgifter finns att tillgå på webbplatsen för [dataombudsmannens byrå](#).

Uppgifter om verksamhetsenheten/verksamheten

Verksamhetsenheten

I anmälan ska meddelas namnen och kontaktuppgifter på de verksamhetsenheter för vilka anmälan görs. Uppgifterna fylls i separat för varje verksamhetsenhet.

Med verksamhetsenhet avses en funktionell helhet som tillhandahåller ovan avsedda tjänster för klienter.

Verksamhetsenheten ska ha tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och tillräcklig och ändamålsenlig utrustning samt den personal som verksamheten förutsätter. (Lagen om privat socialservice (922/2011) 4 § 1 mom.)

Ansvarig person för servicen

Varje verksamhetsenhet som tillhandahåller privat socialservice ska ha en ansvarig person som ansvarar för att de tjänster som genomförs vid verksamhetsenheten uppfyller de krav som ställs på dem (Lag om privat socialservice (922/2011) 5 § 3 mom.).

I anmälningsblanketten ska anges den ansvariga personens namn, personbeteckning, kontaktuppgifter, utbildning, arbetserfarenhet och befattning vid verksamhetsenheten.

Den ansvariga personen ansvarar till exempel för att verksamhetsenheten har tillräckligt med personal i relation till servicebehovet och antalet klienter samt för att personalens utbildningsnivå och kompetens möjliggör en god servicekvalitet.

I 46 a § i socialvårdslagen (1301/2014) bestäms det att huvudsakligen administrativa ledningsuppgifter inom socialvården eller social- och hälsovården får skötas av en socialarbetare eller en person som har en för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen samt dessutom tillräcklig ledarförmåga.

Bestämmelser om den yrkesmässiga ledningen av socialarbetet finns i 9 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015). Andra ledningsuppgifter inom socialvården som omfattar styrning av klientarbetet, får skötas av en person som har en för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga.

Som utredning ska kopior av den ansvariga personens examensbetyg och arbetsintyg företes. Vid byte av ansvarig person ska skriftlig anmälan om detta göras till det kommunala organ som ansvarar för socialvården.

Uppgifter om den service som tillhandahålls

För varje verksamhetsenhet ska meddelas innehållet i den socialservice som tillhandahålls (målgrupp för servicen) samt på vilket sätt tjänsterna produceras (egen verksamhet/underleverans) samt den planerade omfattningen av tjänsterna (till hur många personer).

Servicen som tillhandahålls vid varje verksamhetsenhet och verksamhetens omfattning ska anges i blankettens punkt "Verksamhetsenhetens serviceverksamhet och antalet klientplatser".

Personal

I anmälan ska anges personaldimensionering i form av antal årsverken (per enhet) samt utbildningens kvalitet och nivå.

Personaldimensioneringen ska vara tillräcklig i förhållande till klienternas servicebehov och antal. (Lagen om privat socialservice 922/2011 4 §)

Bestämmelser om den behörighet som krävs av de anställda finns i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (817/2015).

På blanketten ska för varje verksamhetsenhet anges antalet anställda som deltar i vård, fostran och rehabilitering samt deras yrkesutbildning, vid behov specificerad per boendeenhet. Som heltidsanställda räknas de personer som arbetar på heltid enligt definitionen i kollektivavtalet. Utbildningsnivån för den personal som deltar i vård, fostran och rehabilitering anges enligt personens högsta utbildning inom social- eller hälsovården.

I uppgifterna om personalen ska även anges antalet anställda i biträdande uppgifter. I denna grupp ingår till exempel personer som handhar uppgifter i samband med städning, distribution av måltider och tvätt av kläder och linne. Om dessa personer även deltar i vården (t.ex. hjälp med måltider, toalettbesök och tvättning) ska i anmälan specificeras fördelningen av biträdande arbete och vårduppgifter.

Mer information om personaldimensioneringen finns i social- och hälsovårdsministeriets publikation Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen 2017–2019 och i Valviras och regionförvaltningsverkens tillsynsprogram.

Lokaler och utrustning

Verksamhetsenheten ska ha tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och tillräcklig och ändamålsenlig utrustning samt den personal som verksamheten förutsätter. Lokalerna ska till sina sanitära och övriga förhållanden vara lämpliga för den vård, fostran och övriga

omsorg som tillhandahålls där. (Lagen om privat socialservice (922/2011) 4 §)

De lokaler för socialservice som står till klienternas förfogande ska stödja klienternas sociala interaktion. När lokalerna planeras och används ska individuella behov och förutsättningar hos klienterna, tillgänglighet och integritetsskydd beaktas. (Socialvårdslagen (1301/2014) 30 § 4 mom.)

Till anmälan ska bifogas en officiell planritning, dispositionsplan och situationsplan för de lokaler som ska användas för verksamheten. Planritningen ska innehålla uppgifter om storleken på de rum som används (m²), antal klienter/rum samt antalet hygienutrymmen, inklusive toalett- och duschrum som är tillgängliga med rullstol. Därtill ska anges antalet gemensamma lokaler samt deras storlek och situationsplan.

Annan redogörelse över verksamheten

Anmälan ska innehålla de dokument som är nödvändiga för att klarlägga ärendet. Serviceproducenten ska skaffa inspektionsprotokoll och utlåtanden av räddningsmyndigheten och hälsoskyddsmyndigheten i den kommun där verksamhetsenheten är belägen samt utlåtande av det kommunala organ som ansvarar för socialvården eller av en tjänsteinnehavare som är utsedd av detta organ. Till anmälan som gäller ändring av tillståndet ska fogas de handlingar, utredningar och utlåtanden som behövs för utredning av den aktuella ändringen.

Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

Om verksamhetsområdet för den som producerar privat socialservice omfattar tjänster för minderåriga, ska tillståndsmyndigheten efter mottagandet av anmälan begära uppvisande av straffregisterutdrag. Kommunen begär uppvisande av straffregisterutdrag av personer som står i annat än arbetsavtalsförhållande och vilkas arbete består i att varaktigt och i väsentlig grad utan vårdnadshavarens närvaro fostra, undervisa, sköta eller annars ta hand om minderåriga eller annars arbeta i personlig kontakt med minderåriga. Kommunen gör anteckning om detta på anmälningsblanketten. Med person som står i annat än

arbetsavtalsförhållande avses till exempel företagare som producerar tjänster och i vars uppgifter vid verksamhetsenheten ingår arbete med barn.

Serviceproducenten ska för sin del av sina anställda till vilkas uppgifter det hör att arbeta med barn begära uppvisande av straffregisterutdrag.

Personen själv ska skaffa straffregisterutdraget. Utdraget beställs från rättsregistercentralen och det är avgiftsbelagt.

Straffregisterutdraget får inte vara äldre än sex månader.

Anteckningar om utdragets

innehåll får inte göras i handlingar och utdraget får inte kopieras. Utdraget returneras utan dröjsmål till den person som har företett det.

Om serviceproducenten efter beviljandet av tillstånd anställer en person som inte står i arbetsavtalsförhållande till serviceproducenten i uppgifter som omfattar arbete med barn, eller när uppgifter för första gången ges till en sådan person, ska serviceproducenten underrätta kommunen om detta. Även då ska kommunen begära att en person som inte står i arbetsavtalsförhållande uppvisar straffregisterutdrag.

Definition av servicebransch

Hemservice

Med hemservice avses att utföra eller hjälpa till med uppgifter eller funktioner som hör till boende, vård och omsorg, upprätthållande av funktionsförmågan, vård och fostran av barn, uträttande av ärenden samt till det övriga dagliga livet.

Hemservice tillhandahålls personer som på grund av sjukdom, förlossning, skada eller av någon annan liknande funktionsnedsättande orsak eller i en särskild familje- eller livssituation behöver hjälp för att klara ovan nämnda uppgifter och funktioner. (19 § i socialvårdslagen)

Dagverksamhet

Dagtjänster

Dagcentren har till uppgift att höja funktionsförmågan genom samhörighet och växelverkan. Syftet med dagcenter för äldre är i synnerhet att stödja funktionsförmågan och främja självständigt boende. Dagcentren inom missbrukarvården erbjuder i sin tur drogfria platser för tidsfördriv och umgänge. För mentalvårdsklienter ger dagcentren ett dagligt program och stöder på det sättet klienternas möjligheter till ett aktivt liv och deras sociala färdigheter.

Arbets- och aktivitetscenter

Arbets- och aktivitetscentren för utvecklingsstörda samt verksamhet som syftar till att främja sysselsättningen av personer med nedsatt arbetsförmåga. Här anges även sådan rehabilitering av mentalvårdsklienter vars syfte är att klienterna ska kunna återvända till arbete eller annan aktivitet.

Rehabiliterande arbetsverksamhet

Med rehabiliterande arbetsverksamhet avses verksamhet som kommunen ordnar och som syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten. Den rehabiliterande arbetsverksamheten ordnas av kommunen. Kommunen kan anordna rehabiliterande arbetsverksamhet själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om anordnande av rehabiliterande arbetsverksamhet. Rehabiliterande arbetsverksamhet får inte anskaffas från företag. (Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 189/2001). Rehabiliterande arbetsverksamhet som gäller arbetsföra arbetslösa är inte anmälningspliktig privat socialservice.

Tjänster som stöder rörlighet (inkl. ledsagarservice)

Tjänster som stöder rörligheten ordnas för personer som inte klarar av att självständigt använda allmänna trafikmedel på grund av sjukdom, skada eller av någon annan liknande funktionsnedsättande orsak och som behöver service för att kunna uträtta ärenden eller på grund av något annat behov som hör till det dagliga livet.

Stöd för rörlighet kan ordnas på följande sätt eller genom kombinationer av dem: 1) handledning i hur allmänna trafikmedel används och handledd träning, 2) ledsagarservice, 3) grupptransport, 4) ersättning för skäliga kostnader för transport med taxi, invalidtaxi eller ett annat motsvarande fordon, 5) något annat lämpligt sätt. Individuell färdtjänst ordnas inte för en person som har rätt till transport eller till ersättning för transportkostnaderna med stöd av någon annan lag. (23 § i socialvårdslagen)

Boendeservice

Serviceboende

Serviceboende ordnas för personer som behöver en lämplig bostad samt vård och omsorg. Serviceboende ordnas för personer som inte behöver vård och omsorg dygnet runt.

Med serviceboende avses boende och service som ordnas i en servicebostad. Servicen omfattar vård och omsorg enligt klientens behov, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltids-, klädvårds-, bad- och städservice samt tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge. När boendeservice tillhandahålls ska det ses till att personens privatliv och rätt till medbestämmande respekteras och att hon eller han får behovslena rehabiliterings- och hälso- och sjukvårdstjänster. (21 § i socialvårdslagen)

Serviceboende baserar sig på hyresavtal och dit räknas både servicehus och boendetjänster som baserar sig på gruppboende.

Stödboende

Stödboende ordnas för personer som behöver stöd för att bo självständigt eller vid övergången till självständigt boende. Med stödboende avses att boendet stöds genom social handledning och annan socialservice. (21 § i socialvårdslagen)

I ett stödboende bor klienten i en vanlig bostad. Stödboendet kan vara en bostad som klienten äger eller hyr eller någon annan boendeform. Hur länge stödboendet varar beror på klientens livssituation och behov. Målsättningen är att under tiden som klienten bor i ett stödboende kommer han eller hon till rätta med sitt liv i den mån att han eller hon kan övergå till självständigt boende. Stödboende är också stödboendet inom omsorgerna om utvecklingsstörda där det inte finns fast anställd personal i bostaden och där invånarna får handledning och stöd några timmar i veckan.

Annan boendeservice

Tillfälligt boende ordnas för personer som behöver kortvarig, brådskande hjälp. (21 § i socialvårdslagen)

När socialjour ordnas ska man även sörja för att en klient inom socialjouren som är i behov av oundgänglig trygghet och omsorg kan erbjudas den service som han eller hon behöver för att få oundgänglig trygghet och omsorg eller andra stödåtgärder efter kontakten, om han eller hon inte kan få dem från annat håll. I praktiken kan detta innebära t.ex. ordnande av tillfälligt boende. (RP 164/2014)

Annan service inom den sociala sektorn

Öppen missbrukarrehabilitering

Syftet med alkohol- och drogarbete är att minska och avlägsna alkohol- och drogrelaterade faktorer som äventyrar välfärd och säkerhet samt stödja alkohol- och drogfrihet. Socialvårdens alkohol- och drogarbete enligt socialvårdslagen omfattar 1) handledning och rådgivning, 2) socialvårdens särskilda service som riktar sig till missbrukare av berusningsmedel, deras anhöriga och

andra närstående, 3) övrig socialservice enligt 14 § i socialvårdslagen som stöder alkohol- och drogfrihet eller som behövs på grund av missbruk av berusningsmedel. En gravid person har rätt att omedelbart få tillräcklig socialservice som stöder alkohol- och drogfrihet. Det alkohol- och drogarbete som utförs inom socialvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med det övriga alkohol- och drogarbetet och mentalvårdsarbetet i kommunen. (24 § i socialvårdslagen)

A-klinik, ungdomsstation, klinik för narkotikamissbrukare, avgiftningsenhet inom öppenvården och annan motsvarande enhet som erbjuder öppen missbrukarrehabilitering. Syftet med servicen är att vårda och rehabilitera missbrukare. Vård eller terapi ges av en yrkesutbildad person vid enheten. Krävande medicinsk rehabilitering kan endast ges vid enheter inom hälso- och sjukvården.

Socialarbetartjänster

Med socialt arbete avses klient- och sakkunnigarbete där det skapas en helhet av socialt stöd och service som möter individens, familjens eller gemenskapens behov, där helheten samordnas med stöd som erbjuds av andra aktörer samt där genomförandet och effekten av helheten styrs och följs upp. Socialt arbete är arbete som stödjer förändring och som syftar till att tillsammans med individen, familjen och gemenskapen lindra svårigheter i en livssituation, stärka individens och familjens egna handlingsmöjligheter, öka deras delaktighet och främja gemenskapens sociala integration. (15 § i socialvårdslagen)

En person som i Finland har avlagt högre högskoleexamen i vilken det ingår eller utöver vilken personen har genomfört huvudämnesstudier i socialt arbete eller universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården på ansökan rätt att utöva socialarbetaryrket som legitimerad yrkesutbildad person. (Lag om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) 7 §)

Socialhandledning

Med socialhandledning avses rådgivning, handledning och stöd för individer, familjer och gemenskaper i användningen av service och samordningen av olika stödformer. Målet är att främja individens och familjens välfärd och delaktighet genom att stärka deras livskompetens och funktionsförmåga. (16 § i socialvårdslagen)

Social rehabilitering

Med social rehabilitering avses intensifierat stöd med hjälp av socialt arbete och social handledning för att stärka den sociala funktionsförmågan, förhindra marginalisering och främja delaktighet. Social rehabilitering omfattar 1) utredning av den sociala funktionsförmågan och rehabiliteringsbehovet, 2) rehabiliteringsrådgivning och rehabiliteringshandledning samt vid behov samordning av rehabiliteringstjänster 3) träning i att klara av vardagsfunktioner och olika livssituationer, 4) gruppverksamhet och stödande av social interaktion, 5) andra behövliga åtgärder som främjar social rehabilitering. Genom social rehabilitering för unga personer ska de stödjas att få en arbets-, arbetsprövnings-, studie-, ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats och avhopp förebyggas. (17 § i socialvårdslagen)

Mentalvårdsarbete inom socialvården

Syftet med mentalvårdsarbete är att stärka de faktorer som skyddar individens och gemenskapens psykiska hälsa samt avlägsna och minska faktorer som äventyrar den psykiska hälsan. Mentalvårdsarbete enligt denna lag omfattar 1) handledning och rådgivning inom socialservicen i fråga om de faktorer som skyddar och äventyrar den psykiska hälsan och, vid behov, psykosocialt stöd till individen och familjen, 2) samordning av det psykosociala stödet till individen och samhället i akuta och traumatiska situationer, 3) socialvårdens mentalvårdstjänster, med vilka avses socialservice enligt 14 § som stödjer individens psykiska hälsa. Det mentalvårdsarbete som utförs inom socialvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med den övriga socialvården och hälso- och sjukvården. (25 § i socialvårdslagen)

Uppfostrings- och familjerådgivning

Rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor ska ges för att främja barnets välfärd, individuella uppväxt och positiva utveckling, stödja föräldraskapet samt för att stärka barnfamiljernas förmåga att klara sig självständigt och stärka deras egna resurser.

Rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor omfattar bedömning, handledning, sakkunnigrådgivning och annat stöd i anslutning till barns uppväxt och utveckling, familjeliv, människorelationer och sociala färdigheter.

Rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor tillhandahålls sektorsövergripande tillsammans med experter på socialt arbete, psykologi och medicin samt enligt behov tillsammans med andra experter. (26 § i socialvårdslagen)

Övervakning av umgänge mellan barn och förälder

Syftet med övervakning av umgänget mellan barn och förälder är att se till att den umgänsrätt som avses i 2 § i socialvårdslagen angående vårdnad om barn och umgänsrätt tillgodoses i enlighet med barnets intresse. Övervakningen av umgänget grundar sig antingen på ett avtal som fastställts av socialnämnden eller på ett domstolsbeslut där innehållet i behövliga åtgärder fastställs.

Vid övervakade byten ser en övervakare till att barnet i enlighet med avtalet eller beslutet överlämnas från den ena föräldern till den andra. Vid stöttat umgänge är övervakaren tillgänglig under umgänget. Vid övervakat umgänge ska övervakaren se och höra barnet och föräldern under umgänget.

Övervakaren kan bestämma att umgängestillfället inte inleds eller att bytet inte utförs, eller avbryta umgängestillfället, om det är nödvändigt för att tillgodose barnets intresse. Övervakaren ska till en behörig barnatillsyningsman lämna en skriftlig redogörelse för avtalade umgängestillfällen som han eller hon avbrutit eller som av någon annan orsak inte genomförts. Övervakaren ska ha en för uppgiften lämplig yrkesexamen eller någon annan lämplig utbildning. (27 § i socialvårdslagen)

Skolkuratorverksamhet

Med individuellt inriktad elevhälsa avses bland annat kuratorstjänster som ges en enskild studerande. Med kuratorstjänster avses att elevhälsans kurator ger stöd och handledning för studierna och skolgången, vilket 1) främjar välbefinnandet i skol- och studiegemenskapen samt samarbetet med de studerandes familjer och andra närstående, 2) stöder de studerandes inläring och välbefinnande och deras sociala och psykiska färdigheter. I lagen om privat socialservice (922/2011) föreskrivs det om ordnande av privat socialservice och om anmälningsförfarandet i samband med det. Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013)

Skolkuratorstjänster i specialskolor och specialläroanstalter.

(Valviras anvisning 6.2.2015, (6174/06.00.0.2/2014))

Familjearbete

Med familjearbete avses att välfärden stöds genom social handledning och med annan nödvändig hjälp i situationer där klienten och hans eller hennes familj eller den person som svarar för klientens vård behöver stöd och handledning för att stärka sina resurser och förbättra den ömsesidiga interaktionen.

Familjearbetet syftar till att trygga hälsan och utvecklingen hos ett barn eller en ung person som behöver särskilt stöd. (18 § i socialvårdslagen)

Öppen familjerehabilitering

För en familj som är klient inom barnskyddet ska det som stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård och med beaktande av den på barnets och familjens behov av stöd baserade klientplanen vid behov ordnas bland annat familjerehabilitering (Barnskyddslagen (417/2007) 36 §).

Öppen familjerehabilitering sker dagtid på en institution eller hemma hos familjen. I familjerehabilitering erbjuds planmässig och målinriktad rehabiliteringsverksamhet för hela familjen. Målet med verksamheten är att trygga barnets uppväxtförhållanden,

stödja föräldrarna i deras fostringsuppgift och stärka familjens egna resurser. Att stödja växelverkan mellan familjemedlemmarna med hjälp av olika pragmatiska metoder, att träna på vardagsfärdigheter och att etablera en regelbunden dygnsrytm är hörnstenar i rehabiliteringen av hela familjen..

Eftervård inom barnskyddet

Efter att vård utanför hemmet har avslutats ska stödjande åtgärder inom öppenvården ordnas för barnet eller den unga personen. Eftervård ska också ordnas sedan en placering som stödåtgärd inom öppenvården har avslutats, om placeringen varat minst ett halvt år utan avbrott och berört enbart barnet. Eftervård kan också ordnas för en annan än en sådan ung person som har varit klient hos barnskyddet. (Barnskyddslagen (417/2007) 75 §)

Annan sakkunnigverksamhet inom socialvården

Bland annat yrkesmässig stödpersonverksamhet.

Andra sociala tjänster

Semesterservice eller stöd för semesterarrangemang kan ges med hänsyn till familjeförhållanden, långvarig sjukdom, skada eller något annat motsvarande skäl. För ett barn eller en ung person som behöver särskilt stöd eller för hans eller hennes familj kan det ordnas referensgruppsverksamhet samt en stödperson eller stödfamilj för att trygga barnets eller den unga personens hälsa eller utveckling. Alla klienters välfärd kan också främjas genom annan service än den som anges i 3 kap. i socialvårdslagen. (28 § i socialvårdslagen)

Tillämpade bestämmelser och publikationer

Socialvårdslagen (1301/2014)

Lag om privat socialservice (922/2011)

Lag om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000)

Lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001)

Barnskyddslagen (417/2007)

Lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012)

Lag om service och stöd på grund av handikapp (380/1987)

Lag om specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977)

Lag om missbrukarvård (41/1986)

Mentalvårdslagen (1116/1990)

Lag om stöd för närståendevård (937/2005)

Adoptionslag (22/2012)

Äktenskapslag (234/1929)

Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983)

Faderskapslag (11/2015)

Lag om underhåll för barn (704/1975)

Lag om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt 619/1996

Lag om elev- och studerandevård (1287/2013) (29.6.2016/512)

Familjevårdslag (263/2015), (29.6.2016/512)

SHM:s förordning om privat socialservice (1053/2011)

Statsrådets förordning om yrkesutbildade personer inom socialvården (153/2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till socialvårdslag och vissa lagar som har samband med den (RP 164/2014)

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2017:5,
Tillämpningsguide för socialvårdslagen

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2017:6
Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och
förbättra servicen 2017–2019

Riksomfattande tillsynsprogrammet för social- och hälsovården för
åren 2015 - 2018

Skatteförvaltningens anvisning, Momsbeskattningen av
socialvårdstjänster (604/40/2011)